

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Maria budskapsdag 2014 – 23. mars 2014

Preketekst: Luk 1,26-38

Lesetekst I: Jes 7,10-14

Lesetekst II: Gal 4,4-7

Når Gud blir menneske

Hva innebærer det for deg å være Herrens tjener/tjenerinne?

Du som forbereder denne teksten for å gi den til andre, eller bare leser den for din egen del – ta med deg dette spørsmålet inn i bønnekammeret. Budskapet må begynne med oss. Hvordan skal vi tjene Herren? Guds budskap til oss er også: ”Du har funnet nåde hos Gud”. Det er utgangspunktet for å tjene.

Til dagen

Midt i fastetiden avbrytes vi av denne gledesdagen. Feiringen av dagen startet rundt år 350 og ca år 700 ble den en fast festdag på 25. mars. Vi feirer dagen på den søndagen som kommer nærmest. Det er ni måneder til jul. Dagen er en underets og gledens dag, en Kristusfest – og samtidig et budskap om Gud som bruker mennesker og kommer til menneskene.

Engelen Gabriel

Det er litt spesielt at engelen blir navngitt – Gabriel betyr ”Guds kraft”. Han nevnes med navn flere ganger, han er en utsending fra Gud selv med spesielle budskap til Guds tjenere på jorden (Daniel i Daniels bok, samt Elisabeth og Maria i denne teksten). Han blir beskrevet som ”en skikkelse som så ut som en mann”. Det hebraiske ordet ”gever” som blir oversatt med ”mann”, har betydningen ”ung og sterk mann”. Navnet hans ser ut til å være fra samme ordstamme: *gabr-*, på hebraisk skrives det *gavr-*, er en form av *gever*.

Katolikkene har festdag for Gabriel 26. mars hvert år.

Bare en annen engel er navngitt i Bibelen, nemlig Mikael (erkeengelen). I tradisjonen og hos Tobit i Apokryfene navngis også Rafael.

Det å få englebesøk er kanskje noe mange drømmer om. I disse spesielle tilfellene i Bibelen er det helt spesielle budskap som blir gitt fra Gud, og det innebærer krevende utfordringer for dem som opplevde det.

Budskapet til Maria

Maria var svært ung. Det er ikke oppgitt noen alder, men vi vet at på den tiden var det vanlig å bli trolovet i 11-13-årsalderen. Dernest gikk det ett år med forberedelser før de ble ektefolk. Trolig var Maria tidlig i tenårene. Hva tenkte og følte hun da budskapet kom? Det sier ikke teksten så mye om, bare at umiddelbart var reaksjonen: "Hun ble forskrekket over engelens ord og undret seg over hva denne hilsenen skulle bety." Og typisk for hilsener som kommer fra englene og fra Gud selv, får hun da høre: "Frykt ikke!"

Ordene fra engelen Gabriel var kjente for Maria; de var som tatt ut fra de profetiske skriftene: "Den høyestes Sønn", "Herren Gud skal gi ham hans far Davids trone", "Han skal være konge over Jakobs hus til evig tid" og "det skal ikke være ende på hans kongedømme". Det er bare Messias som omtales på denne måten.

Dessuten kjente hun kanskje også til profeten Jesajas ord som er lesetekst denne dagen – "Immanuel-tegnet". Vi leser jo: "Se, den unge jenta skal bli med barn og føde en sønn, og hun skal gi ham navnet Immanuel". Eller kanskje fikk hun teksten lest senere i livet, og tok det inn.

Hva er så responsen fra Maria, jo, hun tenker praktisk: «Hvordan skal dette kunne skje når jeg ikke har vært sammen med noen mann?» Hun får et svar på det som hun neppe skjønnte innholdet av – hvordan skulle hun – det har ikke skjedd verken før eller senere.

Tvinger Gud seg på Maria? Nei, Maria kunne velge – og hennes svar var: «Se, jeg er Herrens tjenestekvinne. La det skje med meg som du har sagt.»

Det at Elisabeth var gravid med døperen Johannes, og mange parallelle hendelsesforløp knyttet til dette, må ha vært en god støtte for Maria denne vanskelige tiden med mistenkeliggjøring og fordømmelse fra miljøet rundt. Elisabeth og Sakarias visste hva Maria bar på – det ga nok også Josef en hjelp i denne prosessen.

Døperen Johannes forbereder veien for Messias

Det jødiske påskemåltidet avsluttes ved at et av barna går ut for å se om det står noen utenfor døren. Barnet kommer inn igjen og sier: "Det var ingen der". Da sier lederen for måltidet at da har ikke Elia (profeten man venter på som skal introdusere Messias) kommet ennå. Men neste år håper vi at han har kommet. Neste år håper de at Elia er kommet og at dermed også Messias-tiden er kommet. For det skal komme en profet som forbereder grunnen for Messias. Johannes døperen marte til omvendelse og dåp, for nå kommer Guds rike nær.

For en jøde er denne historien om Maria, Elisabeth og budskapet fra engelen Gabriel en aha-opplevelse som setter perspektiv og trekker linjer mellom NT og GT.

Yeshua (uttales "jesjoa") = frelse

"Du skal gi ham navnet Jesus", sa engelen. Jesus (Yeshua på hebraisk) betyr Gud frelser. Dette navnet har jødene senere endret til Yeshu – det er forbokstavene på ordene "må hans navn utslettes for evig". Det er dessverre ikke så underlig; kirkehistorien har gitt jødene grunn til å se på korset nærmest som et nazisymbol. Mange jøder er nok ikke klare over intensjonen med denne bokstav-kombinasjonen, for dem er det bare en hebraisk-gjøring av et engelsk/latinsk navn: Jesus. Men det blir sterkt for mange jøder når de får høre at hans

egentlige navn er Yeshua, for det ordet betyr fortsatt frelse på moderne hebraisk, og det gir en aha-opplevelse også på at Jesus faktisk var jøde. Jews for Jesus har innimellom store kampanjer der de går med t-skjorter og slår opp bannere der det står: ”Yeshu heter Yeshua”.

Det umulige – jomfrufødsel og Gud blir menneske

Det er menneskelig umulig med jomfrufødsel – men det er også menneskelig umulig å skape himmel og jord. Det er Gud som griper inn for å redde menneskene han elsker så høyt.

Det var og er helt utenkelig at Gud skulle bli menneske. I gresk og hebraisk tenkning var det nærmest avskyelig med en slik tanke. Det er grensesprengende. Det sier noe fantastisk om hvem Gud er – ikke fjernt ifra oss, men nærværende, elskende inntil det dypeste dyp.

Jorunn Andestad Langmoen

Assisterende generalsekretær i Den Norske Israelsmisjon

jorunn@israelsmisjonen.no